TAŞOVA
tasova.gen.tr GAZETESİ

SU ÜZERİNE AĞIT YAKMAK…

Yazan: Naci Konyar - 7 Aralık 2010

Bazı yaşlı köylülerimizin su içerken ki tavırlarına şahit olmuşsunuzdur. Özellikle ikram edilen suyu çömelerek ve diğer elini de başına koyarak içmeleri suya duyulan şükrün karşılığıdır. Su içenin ikram edene 'su gibi aziz ol' demesi su gibi bir nimeti verene duyulan minnet duygusunun ifade edilişidir.

Atalarımız su yüzünden yurtlarını değiştirmişler, göçtükleri yerlerde de su mimarisinin değişik örneklerini vermişlerdir. Çeşmeler, şadırvanlar, su kemerleri atalarımızın yurt yaptığı toprakların birçok yöresinde su kültürümüzün günümüze taşınan örnekleri olarak hala ben geçmişin yaşayan şahidiyim demeye devam ediyorlar.

Su aynı zamanda bütün varlıkları meydana getiren dört unsur (anasır-ı Erbaa) hava, toprak, ateş ve sudan ibaret olduğu için şairler bu oluşun sırlarını çözme adına suyu şiirlerine konu yapmışlar, su üzerine türküler, ağıtlar, destanlar, kasideler yazmışlardır.

Su üzerine yazılan şiirlere miyahiye adı verilir. En tanınan miyahiye Bursa'lı Hasip Efendinin miyahiyesidir. Hasip Efendi bu miyahiyesinde içimi hoş, safa ve serinlik bahşeden ve şifa veren Bursa sularını şiir diliyle anlatmıştır.

Edebiyat tarihimizde de su üzerine yazılan su redifli kasidelerin en bilineni Fuzuli'nin 'Su Kasidesi'dir. Burada şairimiz sudan yola çıkarak Hz. Peygamberi anlatır. İnanışımıza göre var oluşun dört unsurunun her biri bir peygamberi temsil eder. Toprak Adem; ateş İbrahim; hava İsa; su da Hz. Peygamberdir. Peygamberimize alemlere rahmet denişi buradan gelmektedir.

Halk irfanında akarsuyu bulandırmamak, su içene dokunmamak, suyu paylaşmak gibi suyun kutsal bir yeri vardır.

Hayatın su gibi derbeder, başıboş, avare akıp gitmesi benzetmesi ile su bazen de şair diliyle geçip giden hayata hayıflanışı anlatır.

Gezgin âşıkların uğradıkları köylerde çeşme başında su istedikleri köy güzeline vurulup türkü düzmeleri aşık edebiyatında sık görülen örneklerdendir.

Türk filmlerinde de çeşme başları hep köy kızlarının testilerini doldururken dertleştikleri, yavukluları ile bakıştıkları mekan olarak gösterilmiştir beyaz perdede…

Şairler ömrün geçmesini akarsuya benzetmişler, ömrün akıp gitmesinin önüne geçmek için de iksir aramışlardır. Bu iksir bengisu denilen ab-ı hayattır. Ab-ı hayat herkesin bulabileceği bir su değildir. Onu sadece Hızır ve İlyas Peygamberlerin içtiği söylenir.

Bursalı şair Şaban Akbaba;

Yaşamın başlangıcında su var.

Bitişinde de su!… Derken doğduğumuzda suyla yıkanarak dünyaya merhaba diyoruz, öldüğümüzde de su ile yıkanarak fani aleme arınarak gitmek için yıkanıyoruz diyerek hayatımızda suyun önemini ifade ediyor.

Su ile ilgili şiirleri sadece edebi eserlerde aramayınız. Yolunuz Boraboy yaylalarına düşerse orada bulunduğu mevkiden ismini alan çeşmeler (pınarlar) görecek ve her pınarın ön yüzünde Ahmet Özsoy'un gönül şiirlerini okuyacaksınız.

Ey pınar güzel pınar.

Susuzluğum gider pınar.

Her gelen buralardan.

Su içer gider pınar.

Günümüz şairleri sular için artık miyahiye yazmıyorlar. Sebiller, çeşmeler mazide kaldı. Sokakta oyun oynayan çocukların yanmış yüreklerini ferahlatacak çeşmeler yok artık köşe başlarında.

Susayanlar çeşmeye değil, veresiye defteri tutan güler yüzlü bakkalların yerini alan, yüzünü hatırlayamadığımız kasiyerlerin bulunduğu marketlere yöneliyorlar; suyu tutsak eden bir pet şişeden içerek ferahlamak için…

Evet eski zaman şairlerimiz suyu şiirin temel konularından biri olarak ele alıp onun üzerinde düşünüp teşbih ve mecaz gibi söz sanatlarıyla ona yeni anlamlar katarak su merkezli şiirler yazarken günümüz doğa severleri su üzerine şikayetname yazıyorlar.

Çünkü zamanımızın suları sıkıntıda. Akarsularımız, su kullanım hakkı sözleşmeleri ile 49 yıllığına şirketlere satılan bir meta haline getirildi. Akarsularımızın kullanım hakkını satın alan şirketler, suyu ırmak yatağından alıp, borular ve beton kanallar içine hapsederek yaptıkları HES'lerle doğanın dengesini bozdular. Irmak ve derelerimiz özgürce akamıyorlar.

Yüreğine yeşilin ateşi düşen günümüz düşünürleri, çevreciler, doğa gönüllüleri, ırmaklarımız, derelerimiz üzerinde oynanan bu oyunu gördüler ve üstünde yaşadığımız toprak ve su tüm canlılarındır, kişi çıkarlarına teslim edilemez dediler.

Bu oyunu görmeyenler, görmek istemeyenler ise ilerde karşılaşacakları manzarayı gördüklerinde şikâyetname de yazsalar artık onları kimse okumayacak. Çünkü atı alan Üsküdar'ı geçmiş olacak.

Doğasına, deresine, toprağına, ağacına, balığına, kanallarla tutsak edilen ırmağını görüp ona sahip çıkmayanların yazacağı tek şey bundan sonra olsa, olsa ağıt yakmak olacaktır.

Ağıt da edebi bir türdür. Bu günkü sularımız için de ancak ağıt yakılabilir.

Sonra da kına…

Yorum Ekle

Naci Konyar

X